

7371

طلاق

بایدها و نبایدها

www.ketab.ir

نرگس زرین جویی

سرشناسه: زرین جویی، نرگس، ۱۳۸۸
عنوان و نام پدیدآور: طلاق؛ بایدها و نبایدها / نرگس زرین جویی؛ تهیه معاونت فرهنگی و تبلیغی
دفتر تبلیغات اسلامی.

مشخصات نشر: قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.

شابک: 978-964-09-1795-4

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: طلاق

موضوع: Divorce

موضوع: طلاق - جنبه های مذهبی -- اسلام

موضوع: Divorce -- Religious aspects -- Islam

سازش افزوده: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی و تبلیغی

شناسه افزوده: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، بوستان کتاب قم

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۴ پ ز HQA۱۹۱

رده دی دیو: ۳۰۶/۸۹

شماره مسلسل: ۶۷۷۵

شماره کتابخانه: ۲۳۹۱۹

طلاق؛ بایدها و نبایدها

• تهیه و تدوین: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت فرهنگی و تبلیغی

• نویسنده: نرگس زرین جویی

• ناظر علمی: علی اکبر مؤمنی

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۵

• شمارگان: ۸۰۰ نسخه

• قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

• چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

تلفن گروه تأمین منابع: ۳۷۷۴۰۳۹۷ - ۰۲۵ * پست الکترونیکی: tablighi@bostan-kitaab.ir

با قدردانی از همکاریانی که در تولید و نشر این اثر نقش داشته اند:

• ویراستار: علی رضا حضرتی • صفحه آرا: سید علی موسوی کیا • اصلاحات حروف نگاری:

اکبر اسماعیل پور • مسئول چاپ و نشر: سید حسین موسوی مجاب

تمام حقوق این اثر، برای معاونت فرهنگی و تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی محفوظ است.

فهرست مطالب

۹	سخن نخست
۱۱	مقدمه

فصل اول: کلیات

۱۵	توصیف آماری طلاق
۱۹	معناشناسی طلاق
۲۰	طلاق در ادیان ابراهیمی
۲۱	۱. طلاق در آیین یهود
۲۲	۲. طلاق در مسیحیت
۲۶	۳. طلاق در اسلام

فصل دوم: توصیه‌های اخلاقی قبل از طلاق

۳۲	راهکارهای اخلاقی اسلام در آستانه طلاق
۳۳	۱. ترجیح مصالح خانواده بر مصالح فردی
۳۵	۲. مدارا و سازش

۳. عفو و گذشت ۳۸
۴. صبر و خویشن داری ۴۱
۵. یادآوری خوبی های یکدیگر ۴۵
۶. اخلاق گرایی ۴۷
۷. عذرخواهی و عذرپذیری ۵۰
۸. حل مشکلات در درون خانه ۵۳
۹. پرهیز از خودخواهی و تکبر ۵۷
۱۰. نقش ارافیان در حل اختلافات زوجین ۵۹
- راهکارهای اخلاقی اسلام برای جلوگیری از طلاق ۶۲
۱. داور خانوادگی ۶۳
- امتیاز محکمه صلح خانوادگی بر دیگر محاکم ۶۶
- نقش حکمیت در کاهش طلاق های توافق ۶۷
- توصیه رهبری به قضات برای کاهش طلاق های توافق ۶۸
۲. مراجعه به مشاور ۶۸
۳. مراجعه به قاضی یا حاکم ۷۰
۴. حضور دو شاهد عادل ۷۳

فصل سوم: توصیه های اخلاقی در زمان طلاق

- حکمت های قراردادن عده ۸۰
۱. احیای دوباره خانواده ۸۱
۲. حفظ حرمت اعضای خانواده ۸۲
۳. عده به مثابه حق برای زن ۸۳
۴. حفظ نسل ۸۴

۸۴	۵. رعایت بهداشت
۸۶	سکونت زن در ایام عده در خانه شوهر
۸۹	طلاق پسندیده
۹۱	۱. حفظ شأن و کرامت انسانی زن
۹۷	۲. احسان و نیکوکاری
۱۰۴	۳. صداقت و پرهیز از دروغ
۱۰۷	۴. نحو و گذشت
۱۱۰	۵. حفظ حریم الهی در طلاق
۱۱۱	۶. پرهیز از آزادی اذیت
۱۱۵	۷. پرهیز از تهمت
۱۱۷	۸. پرهیز از غیبت و بدگویی
۱۱۹	۹. خودداری از درگیری لفظی
۱۲۲	۱۰. پس دادن اموال هم‌دیگر
۱۲۴	۱۱. عدم استفاده ابزاری از حقوق قانونی برای تلافی

فصل چهارم: توصیه‌های اخلاقی پس از طلاق

۱۲۹	توصیه‌های اخلاقی پس از طلاق
۱۲۹	۱. رازداری
۱۳۳	۲. تأمین نیاز اقتصادی زن در زمان عده
۱۳۶	۳. توجه به تربیت فرزند
۱۳۸	۴. امید و توکل
۱۴۱	۵. حفظ عفت و حیا
۱۴۵	۶. پرهیز از انتقام
۱۴۸	۷. پرهیز از تجسس

۸. عدم جلوگیری بستگان از ازدواج مجدد زنان مطلقه ۱۴۹
۹. عدم استفاده ابزاری از فرزند علیه هم‌دیگر ۱۵۵
۱۰. اعتماد جامعه به زنان مطلقه ۱۵۷
۱۱. پرهیز از سوءظن درباره ازدواج مجدد ۱۶۰
۱۲. پرهیز از سرزنش زنان مطلقه ۱۶۲
- کتابخانه ۱۶۶
- مجلات ۱۷۵
- پایگاه‌های اینترنتی ۱۷۵

www.ketab.ir

سخن نخست

طلاق، از جمله بایده‌های مهم در حوزه خانواده به شمار می‌رود که از دیرباز در جوامع انسانی و دین آسمانی مورد توجه قرار داشته و شرایط و حدود خاصی برای آن بیان شده است. در این میان، آیین کامل اسلام هنگام بروز اختلاف‌های خانوادگی، توصیه‌های دست‌رسمل‌های ویژه‌ای را گوشزد نموده که زوجین را به مسیر اخلاق و عدالت، گشتار نیک و رفتار پسندیده هدایت می‌کند و از سوی دیگر، طلاق، این حلالِ مبعوض الهی را به‌عنوان آخرین راه حل تجویز نموده است.

اثری که پیش‌روی دارید به توصیه‌های اخلاقی اسلام پیش از طلاق، هنگام طلاق و بعد از طلاق می‌پردازد.

بخشی از این کتاب به بیان راهکارها و توصیه‌هایی چند در زمان پیش از طلاق اختصاص یافته تا نظام خانواده از هم نباشد و زوجین به بجای اختلاف و نزاع، بر جنبه‌های مثبت زندگی و خوبی‌های یکدیگر تأکید کنند و حریم خانواده را از آسیب‌های گوناگون طلاق مصون دارند. از جمله این سفارش‌های دینی می‌توان به: ترجیح مصالح خانوادگی بر منافع فردی، مدارا و سازش، صبر و خویشن‌داری، یادآوری خوبی‌های یکدیگر، عذرپذیری و عذرخواهی، و پرهیز از خودخواهی و تکبر، اشاره کرد.

در بخش دیگری توصیه‌های اخلاقی اسلام را در خصوص رفتار زوجین به هنگام طلاق یادآور شده و به تفصیل نکات کاربردی و ارزنده‌ای را ارائه نموده است تا در پرتو عمل به آن‌ها، زن و مرد به بهترین شکل و با کمترین آسیب ممکن از یکدیگر جدا شوند. در واقع، آنچه تحمل طلاق و مشکلات ناشی از آن را آسان‌تر می‌سازد، عمل به رفتارهایی است که دین مبین اسلام در این باره تبیین نموده است؛ مانند: احیای دوباره خانواده، پاسداشت حرمت اعضا، صداقت و پرهیز از دروغ، عفو و گذشت، حفظ حدود الهی در طلاق، پرهیز از آزار و اذیت، خودداری از درگیری لفظی، پس دادن اموال یکدیگر و تلافی نکردن.

نویسنده در فصل آخر کوشیده است با بررسی محورهای مانند: رازداری، تأمین نیاز اقتصادی، مسرتوجه به تربیت فرزند، امید و توکل، حفظ عفت و حیا و اعتماد جامعه، زین طلقه، توصیه‌های انسان‌ساز و رهنمودهای آموزنده اسلام را در زمان عقد طلاق به تصویر کشد تا از آسیب‌های طلاق بکاهد و امنیت و آرامش روانی را برای طرفین و جامعه به ارمغان آورد.

در پایان، از زحمات نویسنده محترم این اثر، خانم نرگس زرین‌جویی که مطالب مفیدی را در خصوص بحث طلاق پژوهش و ارائه نموده‌اند، و تمام کسانی که در به سامان رسیدن این کتاب، همت گذاشتند به‌ویژه تلاش‌های ارزنده حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبر مؤمنی، رئیس محترم گروه تأمین منابع فرهنگی و تبلیغی و پژوهشگر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی که ارزیابی آن را برعهده داشتند، سپاسگزارم.

سعید روستا آزاد

معاون فرهنگی و تبلیغی

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

مقدمه

طلاق یکی از آسیب‌ها و انحرافات پیچیده اجتماعی است که موجب تزلزل و از هم گسیختگی کانون گرم خانواده می‌شود و لطمه‌های جبران‌ناپذیری بر پیکره جامعه وارد می‌سازد. طلاق همواره، راهی برای پایان مشکلات زناشویی بوده و در هر جامعه‌ای به یک معیار متفاوت است. این مسئله در ملل و ادیان مختلف پیش از اسلام، برای جدایی همسران امری شایع بوده است؛ ولی دین مقدس، در مسئله طلاق نیز همچون دیگر امور زندگانی بشر، نظام نوینی براساس حفظ کرامت انسان و تحکیم بنیان خانواده تشریع کرد که بر تمام زوایا و ابعاد زندگی اجتماعی انسان توجه داشت. در واقع اسلام طلاق را نمی‌پسندد و آن را مبغوض می‌داند؛ ولی اگر بخواهیم طلاق را به ضرورتی محدود بدانیم یا بدون قوانین و ضوابط خاص اجرا کنیم، مشکلات پیچیده‌ای در جوامع انسانی به وجود می‌آید. به همین دلیل در آیاتی از قرآن کریم، بحث طلاق مطرح شده و توصیه‌هایی برای مدیریت هرچه بهتر این مقطع ناخوشایند زندگی ارائه گردیده است. از ویژگی این آیه‌ها، ارائه نکات اخلاقی پیش و پس از طلاق است.

امروزه آمار و ارقام، حکایت از این دارد که طلاق از دیدگاه برخی زوج‌های جوان، راه‌حلی آسان برای رفع مشکلات خانوادگی است و گاهی چنان

عجولانه آن را برمی‌گزینند که کسی را توان مقابله با آن نیست و گاهی هنگام جدایی و پس از آن، عداوت و کینه‌ها برافروخته می‌شود و زوجین تمام تلاش خود را به کار می‌گیرند تا به همسر سابق‌شان ضربه بزنند؛ وقتی نگاه به طلاق این‌گونه باشد، استرس و اضطراب از طرفین طلاق به اطرافیان سرایت می‌کند و آتشی افروخته می‌شود که همه را می‌سوزاند! پس طلاق مانند هر پدیده اجتماعی دیگر - اگر جایگاه مناسب خود را نیابد - تعادل جامعه را بر هم می‌برد و بستر انحراف را هموار می‌کند؛ بنابراین باید تلاش شود که احکام حقوقی پدیده طلاق تبیین گردد و جایگاه اخلاقی‌اش - که در قرآن و روایات به آن پرداخته شده - در جامعه فرهنگ‌سازی و نهادینه شود. کتاب حاضر که به منظور نهادینه‌سازی اخلاق، در هنگام بروز طلاق تدوین شده، در چهار فصل شامل: ۱- کلیات، ۲- توصیه‌های اخلاقی قبل از طلاق، ۳- توصیه‌های اخلاقی در زمان طلاق، ۴- توصیه‌های اخلاقی پس از طلاق، سامان یافته است.

در این جا لازم می‌دانم از مساعدت و ترویج حجت الاسلام والمسلمین آقای سعید روستا آزاد، معاون محترم فرهنگی و تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی و تمام کسانی که در چاپ و انتشار این کتاب تلاش فرمایند، به‌ویژه از زحمات حجت الاسلام والمسلمین آقای علی اکبر مؤمنی و حسن مختوم گروه تأمین منابع، صمیمانه قدردانی و تشکر نمایم.

نرگس زرین جویی